

Veilige kerk

Beleid, vastgesteld door de DistrictsAdviesRaad op 28 november 2019, hernieuwde versie juni 2025

1. Inleiding

De Kerk van de Nazarener (KvdN) moet een Veilige kerk zijn. Zowel in fysieke zin (denk b.v. aan brandveiligheid) als op alle plaatsen waar mensen met elkaar te maken hebben (denk aan seksueel misbruik, intimidatie, machtsmisbruik). Bij het werken aan een Veilige kerk werken wij samen met de Raad van Kerken, Missie Nederland, de Stichting Evangelisch Meldpunt (SEM, voorheen Stichting Gedragscode Leidinggevenden), CIO en Justis.

Op 10 december 2014 heeft de KvdN, samen met een groot aantal andere kerkgenootschappen een verklaring ondertekend, waarin we stellen dat ook onze kerken een veilige plek behoren te zijn voor iedereen en in ieder opzicht. Dit kan gezien worden als het doel van het beleid.

De KvdN is een organisatie met veel vrijwilligers en (per lokale gemeente) één of enkele betaalde krachten. Daarnaast komen er (op zondag, maar ook op andere dagen) veel bezoekers, gasten en derden. Voor al deze mensen bestaan er risico's in fysieke zin en in sociale zin. Het navolgende is op al die mensen van toepassing.

De tekst van de genoemde verklaring luidt als volgt:

De kerk: een veilige plek
Machtsmisbruik komt in alle sectoren van de samenleving voor, binnen gezinnen en in werksituaties, in jeugd- en in ouderenzorg, bij het onderwijs en in het verenigingsleven. Ook op kerkelijk erf doet het zich voor. Met name door kwesties rond seksueel misbruik waren kerken en kerkelijke instellingen de laatste jaren geregeld in het nieuws. Men zou verwachten dat zij voor iedereen veilige plekken zijn. Dat bleek te vaak niet het geval te zijn. Intussen hebben verschillende kerken hun verantwoordelijkheid genomen: slachtoffers en daders kregen begeleiding; er werden protocollen en meldpunten ingericht; procedures en processen zijn in gang gezet; er is beleid ontwikkeld rond voorlichting en preventie, hulpverlening, erkenning en genoegdoening. De Raad van Kerken in Nederland meent dat het goed is dat beleid te verankeren, en het draagvlak ervan te verbreden, door een intentieverklaring op te stellen over de kerk als veilige plek. Deze verklaring werd door alle lidkerken van de Raad en door enkele andere kerken ondertekend. Ze luidt:
De kerk hoort een veilige plek te zijn.

Een veilige kerk worden blijkt een lastig en langdurig proces te zijn. Medio 2019 is er binnen de Kerk van de Nazarener een nieuwe start gemaakt om binnen relatief korte tijd te komen tot voldoende veiligheid. Er is een landelijke werkgroep in het leven geroepen om de Veilige kerk verder vorm te geven.

Per gemeente is een contactpersoon Veilige kerk benoemd. Deze persoon is de linking pin tussen de landelijke werkgroep Veilige kerk en de eigen gemeente voor het in kaart brengen van de actuele situatie en het laten realiseren van maatregelen, die moeten leiden tot een veiliger kerk. Ook het vergroten van het risicobewustzijn bij de kerkenraden is een taak voor deze contactpersoon.

Tegen het einde van 2019 zijn de eerste acties uitgezet om te komen tot inzicht in de situatie. In de loop van 2020 zullen voor de voornaamste risico's op het gebied van sociale en fysieke veiligheid in alle plaatselijke gemeentes maatregelen getroffen moeten worden.

Op de landelijke website van de KvdN is onder een apart tab informatie over de veilige kerk te vinden.

Anno 2025 zijn veel maatregelen doorgevoerd. De werkgroep Veilig kerk is overgegaan naar een portefeuillehouder 'Veilige kerk' in de DAR. De lokale kerken zijn verantwoordelijk voor veiligheid in hun eigen gemeente. Het district probeert kerken hierin te ondersteunen door informatievoorziening en ondersteuning waar nodig. Verdere documenten m.b.t. de veilige kerk zijn te vinden op de documentenpagina in 'Churchbook'.

2. Sociale veiligheid

Bij de uitwerking van het beleid t.a.v. de sociale veiligheid is om te beginnen gebruik gemaakt van de VOG en van de Gedragscode Leidinggevend.

Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG)

De eerste stap om te komen tot een voldoende sociale veiligheid is ervoor te zorgen, dat iedereen die met kwetsbare mensen werkt in de gemeente beschikt over een geldige Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG).

Alle gemeentes hanteren inmiddels de regel, dat alle kinderwerkers een geldige VOG moeten hebben. Een VOG heeft een geldigheidsduur van drie jaar na afgifte. Voor de leidinggevend van de DNJ kampen en het Kinderkamp is de VOG verplicht gesteld.

Bij de aanvraag van een VOG voor personen jonger dan 23 jaar wordt maar 2 jaar teruggekeken. Bij een termijn van drie jaar blijft één jaar dus buiten schot. Om dat te voorkomen wordt geadviseerd om voor personen jonger dan 23 jaar de geldigheidsduur van de VOG te bekorten tot maximaal twee jaar.

Een eerder aangevraagde VOG voor een andere vrijwilligersfunctie elders (dus buiten de KvdN) is niet bruikbaar.

Sinds 1 januari 2015 bestaat de mogelijkheid om vanuit het district voor de vrijwilligers een VOG-aanvraag klaar te zetten, zodat de betrokken vrijwilliger zelf een gratis VOG kan aanvragen. Bijna iedereen, die iets doet in de gemeente is vrijwilliger. Alleen voorgangers en enkele andere personen hebben een betaalde functie. Deze VOG'en moeten digitaal worden aangevraagd bij de dienst Justis van het Ministerie van Justitie. Vragen en aanvragen m.b.t. de VOG kunnen ingediend worden via vog@kvdn.nl. In het voorjaar van 2025 is deze faciliteit opnieuw verlengd voor vijf jaar.

Lokale vertrouwenspersonen

Als tweede stap is er in iedere gemeente een vertrouwenspersoon aangesteld. Voor de vertrouwenspersoon hanteren we de profielschets zoals die is te vinden op www.kvdn.nl. Hun rol beperkt zich niet tot het behandelen van klachten, maar strekt zich ook uit tot de zorg voor een veilige gemeente in het algemeen.

Er is een procedure opgesteld m.b.t. het inschakelen van de vertrouwenspersoon, waarbij de anonimiteit van de "klager" gewaarborgd wordt. De lokale vertrouwenspersonen zijn per definitie onafhankelijke personen. Dat wil zeggen, dat zij geen lid mogen zijn van enig bestuursorgaan en/of afdeling binnen de gemeente, zoals de kerkenraad, het pastorale team, kinderwerk en het diaconale team. Iedere gemeente heeft een website en daarop wordt aangegeven hoe de vertrouwenspersoon bereikt kan worden.

Als een gemeente te klein is voor het hebben van een eigen vertrouwenspersoon kan een beroep gedaan worden op de vertrouwenspersoon van een grotere naburige gemeente binnen het eigen cluster.

Stichting Evangelisch Meldpunt

Een derde effectieve maatregel is het hanteren van een gedragscode. Hiervoor gebruiken wij de gedragscode van de Stichting Evangelisch Meldpunt (SEM, www.wijzijnsem.nl). Tot november 2019 was de naam van deze stichting Stichting Gedragscode Leidinggevenden (SGL).

De Kerk van de Nazarener, Nederlands District is aangesloten bij deze Stichting. De SEM heeft twee doelstellingen: de betrouwbaarheid bevorderen van leidinggevenden en recht doen en hulp verlenen bij machtsmisbruik. De stichting wil functioneren als een gezamenlijke voorziening voor kerken, gemeentes en organisaties die hun beleid en werkwijze baseren op de Bijbel als het geïnspireerde Woord van God.

De SGL heeft in juni 2006 de definitieve gedragscode voor leidinggevenden in kerken en gemeenten vastgesteld. Deze gedragsregels gelden voor de leidinggevenden en pastorale medewerkers in onze gemeentes, inclusief kringleiders, kinderwerkers en jeugdleiders. Om de gedragscode effectief te laten functioneren dient deze code een bewust onderdeel te zijn van de gesprekken met betrokkenen bij hun aanstelling en bij latere evaluaties.

Zoals gezegd helpt de SEM om recht te doen en hulp te verlenen bij (vermeend) machtsmisbruik. Het gaat daarbij om seksuele intimidatie en seksueel misbruik, machtsmisbruik en financieel misbruik. In de praktijk betekent dit dat ieder gemeentelid of deelnemer aan één van onze activiteiten met klachten over machtsmisbruik terecht kan bij het landelijke SEM-meldpunt (op werkdagen van 9.00 – 17.00 uur via het nummer: 085 – 488 1440). Na de telefonische intake bestaat de mogelijkheid van een vervolgesprek met een bij de SEM betrokken vertrouwenspersoon, die in het dagelijks leven werkzaam is als hulpverlener. Deze kan eventueel terugverwijzen of doorverwijzen naar gespecialiseerde hulpverleners of advocaten of naar de SEM klachtencommissie. Klachten over seksuele intimidatie en/of seksueel misbruik kunnen (ook) schriftelijk worden ingediend bij de SEM klachtencommissie. Deze bestaat uit ervaren juristen en hulpverleners. De SEM kent een strikte scheiding tussen bestuur en klachtencommissie. Namen van betrokken personen of gemeenten komen niet ter kennis van het bestuur. De SEM vertrouwenspersonen kunnen u de weg wijzen naar de klachtencommissie en informeren over de procedure.

De klachtencommissie bepaalt eerst of uw klacht ontvankelijk is d.w.z. aan de formele vereisten voldoet. Is dit het geval, dan wordt de klacht onderzocht waarbij hoor en wederhoor wordt toegepast. Klagers kunnen zich hierbij door een derde laten vergezellen, bijvoorbeeld de vertrouwenspersoon. Vervolgens komt de commissie tot een uitspraak (wel of niet gegrond) die aan alle betrokkenen wordt toegezonden (klager, betrokken leidinggevende of pastoraal werker, kerkenraad van de gemeente). Bij de uitspraak wordt een advies gevoegd aan de kerkenraad over de te nemen maatregelen richting de betrokken leidinggevende en (eventueel) de gemeente. Het bestuur rapporteert aan de klachtencommissie welke maatregelen zij heeft genomen. Men kan niet in beroep gaan tegen een uitspraak van de SEM klachtencommissie. Langslepende procedures worden hierdoor voorkomen.

De lokale vertrouwenspersoon kan de indiener van de klacht bij de SEM bijstaan met advies en overleg.

Gedragsregels

Tenslotte worden er in iedere gemeente regels gesteld voor de omgang met elkaar (vierde maatregel). Dat betreft enerzijds één op één contacten en anderzijds werken in en met groepen. Bijvoorbeeld pastorale gesprekken worden altijd met twee medewerkers van het pastorale team gehouden en bij het kinderwerk worden afspraken gemaakt over het aantal leiders bij een groep. Er is een vrijwilligersverklaring beschikbaar die hiervoor als leidraad gebruikt kan worden.

3. Fysieke veiligheid

Bij fysieke veiligheid moet vooral gedacht worden aan de veiligheid van, in en rond het gebouw van de gemeente. In samenwerking met de Districtsraad Kerkelijke Goederen wordt een benadering ontwikkeld waarbij alle voornaamste risico's in voldoende mate beheerst zullen gaan worden.

Er wordt naar gestreefd om medio 2020 de belangrijkste beheersmaatregelen getroffen te hebben.

RI&E

Een belangrijk hulpmiddel is de Risico Inventarisatie & Evaluatie. Aan de hand van een standaard vragenlijst worden de belangrijkste risico's in en om het gebouw onder de loep genomen. Eventuele vervolgacties worden benoemd en de bewaking van de uitvoering daarvan ingeregeld. Deze RI&E dient sowieso opgesteld te worden als onderdeel van de aanvraag bij de burgerlijke Gemeente van de vergunning voor het gebruik van het gebouw.

4. Kampen voor kinderen

De inhoud van dit beleid geldt onverkort ook voor alle evenementen, die gemeente overstijgend zijn zoals kinderkampen en DNJI initiatieven.

Per evenement zal bekeken moeten worden hoe zaken als VOG, gedragscode en vertrouwenspersoon ingeregeld moeten worden.

5. Borging

Het is belangrijk, dat de gewenste / noodzakelijke maatregelen om de risico's te beheersen daadwerkelijk worden getroffen en periodiek worden gecontroleerd op bestaan en werking.

Elke gemeente dient een portefeuille houder 'Veilige kerk' in de kerkenraad te hebben. Het is aan te raden jaarlijks het beleid in de gemeente te evalueren.

6. Beheer

Dit beleid dient na één jaar en daarna driejaarlijks geëvalueerd te worden. Deze evaluatie wordt als actiepunt opgenomen op de lijst met actiepunten van de DAR. De secretaris van de DAR bewaakt de tijdige agendering.

Dit moet leiden tot een actief beleid (d.w.z. actueel en to the point) en een gedegen beleid (nieuwe ontwikkelingen worden snel geïncorporeerd).